

Titulació	Tipus	Curs
Història de l'Art	FB	2

Professor/a de contacte

Nom : Daniel Rico Camps

Correu electrònic : daniel.rico@uab.cat

Equip docent

José María Romero Martínez

Idiomes dels grups

Podeu consultar aquesta informació al [final](#) del document.

Prerequisits

No hi ha prerequisits per cursar aquesta assignatura.

Objectius

Introducció al passat, present i futur del patrimoni cultural entès com a bé comú, categoria cultural i sector professional, parant especial atenció a les singularitats del patrimoni artístic.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar els receptors d'un fenomen artístic en un determinat context cultural.
2. Treballar en equip, respectant les opinions alienes i dissenyant estratègies de col·laboració.
3. Analitzar els debats clàssics i actuals de la disciplina.
4. Reconèixer els coneixements metodològics, iconogràfics i de teoria de l'art per fer la lectura d'una imatge artística.
5. Analitzar els debats actuals o passats sobre gestió, conservació, restauració i sistemes de documentació del patrimoni artístic.
6. Analitzar conceptes bàsics de museologia i museografia

Continguts

PROGRAMA

1. Introducció: el patrimoni com a valor i com a dret.
2. Interès històric vs. interès artístic. Renaixement, consciència històrica i classicisme.
3. Patrimoni i revolució: el patrimoni com a bé comú.
4. Patrimoni i modernitat: el patrimoni com a figura compensatòria.
5. Contra el patrimoni: nacionalisme, elitisme, mercantilisme.
6. Modernidad vs patrimonio. Nuevas museologías, patrimonios inmateriales, *tout patrimoine*.
7. Memòria històrica i crisi de la monumentalitat. Contramonumentalitat i conservació crítica.
8. Les tres dimensions del patrimoni: cultural, econòmica i social.
9. La tutela i gestió del patrimoni: recerca, conservació i difusió.
10. La regulació jurídica del patrimoni. El cas espanyol.
11. Conceptes bàsics de conservació-restauració.

Conceptes històrics i teòrics:

- Valor històric
- Valor artístic
- Valor d'antiguitat
- Monument intencionat
- Monument no intencionat
- Monument històric
- Consciència històrica
- Autenticitat
- Fals
- Conservacionisme
- Ruïna
- Antiguitats
- Classicisme
- Museu públic
- Bé comú
- Iconoclàstia
- Vandalisme revolucionari
- Figura compensatòria
- *Museum vs. gallery*
- Passadisme
- Futurisme

Institucions i categories patrimonials:

- UNESCO
- ICOM
- ICOMOS
- Consell d'Europa
- Patrimoni Mundial
- Patrimoni cultural
- Patrimoni natural
- Patrimoni immaterial

- *Tout patrimoine*
- Paisatge
- Tradició
- Memòria vs. història
- Memòria històrica o democràtica
- Contra-/antimonument
- Conservació crítica
- *Iconoclash*
- Descolonització

Museologia i gestió patrimonial:

- Conservar, investigar i difondre
- Museologia
- Museografia
- Codi deontològic
- Noves museologies
- Ecomuseu
- Interpretació
- Arqueologia industrial
- *Tout patrimoine*
- Turisme cultural
- McDonalització del patrimoni

Aspectes jurídics:

- Doble naturalesa del patrimoni
- Constitucionalització del patrimoni
- Dret de pertinença i dret de gaudi
- Béns declarats i béns inventariats
- Dret de templeig i retracte
- 1 % cultural

Conservació i restauració:

- Carta d'Atenes
- Carta de Venècia
- Conservació preventiva
- Conservació curativa
- Restauració científica
- Restauració en estil
- Notorietat moderna

Activitats formatives i Metodologia

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Lliçons magistrals, tutories i estudi	80	3,2	1, 2, 3, 4, 5, 6
Lectures obligatòries	20	0,8	1, 2, 3, 4, 5, 6
Treball de grup, visites, etc.	50	2	1, 2, 3, 5, 6

Lliçons magistrals, lectures obligatòries, treball de grup, sortides de camp, seminaris amb professors convidats.

Nota: "es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura" per tal de

recordar al professorat la necessitat de potenciar les enquestes entre l'alumnat.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, perquè l'alumnat completi les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura.

Avaluació

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Lectures	20	0	0	5, 6
Proves escrites	40	0	0	1, 3, 4, 5, 6
PCAM	20	0	0	3, 5, 6
Treball de curs	20	0	0	1, 2, 3, 5, 6

- Prova parcial 1: 20% de la qualificació final.
- Prova parcial 2: 20%
- Un treball de curs: 20%
- Activitats relacionades amb les PCAM: 20%
- Lectures: 20%

Els estudiants d'intercanvi que demanin avançar un examen han de presentar al professor un document escrit de la seva universitat d'origen que justifiqui la seva sol·licitud.

Revisió: en el moment de realització de cada activitat avaluativa, el professor o la professora informará l'alumnat (Moodle) del procediment i de la data de revisió de les qualificacions.

RECUPERACIÓ:

Avaluació continuada:

Per participar a la recuperació l'alumnat ha d'haver estat prèviament avaluat en un conjunt d'activitats el pes de les quals equivalgui a un mínim de 2/3 parts de la qualificació total. Qui no hagi fet els examens i el treball no pot aprovar l'assignatura. A la recuperació, l'alumne només s'haurà d'examinar-se de les parts suspeses. Per participar al procés de recuperació el professor/a pot exigir a l'estudiant haver obtingut una qualificació mínima final, que no pot superar en cap cas el 3,5.

Avaluació única: S'aplicarà el mateix sistema de recuperació que per a l'avaluació continuada.

Definició de no avaluable:

L'estudiant rebrà la qualificació de "No avaluable" sempre que no hagi lliurat més del 30% de les activitats d'avaluació.

Irregularitats (plagi/frau):

En cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0.

Intel·ligència artificial:

Aquesta assignatura permet l'ús de tecnologies d'Intel·ligència Artificial (IA) exclusivament en tasques de cerca bibliogràfica o d'informació i correcció de textos o traduccions. L'estudiant ha de (i) identificar les parts que han estat generades amb IA; (ii) especificar les eines utilitzades; i (iii) incloure una reflexió crítica sobre com aquestes eines han influït en el procés i en el resultat final de l'activitat. La no transparència de l'ús de la IA en aquesta activitat avaluable es considerarà falta d'honestedat acadèmica i comportarà que l'activitat s'avalui amb un 0 i no es pugui recuperar, o sancions majors en casos de gravetat.

Bibliografia

Ambrose, T. y C. Paine, *El museo. Manual internacional*, Madrid, 2019.

Bevan, R., *Mentiras monumentales. La guerra cultural sobre el pasado*, Valencia, 2023.

Bolaños, M., *La memoria del mundo. Cien años de museología 1900-2000*, Gijón, 2002.

Capitel, A., *Metamorfosis de monumentos y teorías de la restauración*, Madrid, 1992.

Choay, F., *Alegoría del Patrimonio* (1992), Barcelona, 2007.

Donaire, J. A., *Turisme cultural. Entre l'experiència i el ritual*, Gerona, 2008.

Duncan, C., *Rituales de civilización* (1995), Murcia, 2007.

Fernández, L. A., *Introducción a la nueva museología*, Madrid, 1999.

Gamboni, D., *La destrucción del arte. Iconoclasia y vandalismo desde la Revolución Francesa* (2007), Madrid, 2014.

Gob, A., *Le musée, une institution dépassé?*, Paris, 2010.

Georgel, C. (dir.), *La jeunesse des musées. Les musées de France au XIXe siècle. Paris, musée d'Orsay, 7 février - 8 mai 1994*, París, 1994.

Gómez Martínez, J., *Dos museologías. Las tradiciones anglosajona y mediterránea: diferencias y contactos*, Gijón, 2006.

González-Varas, I., *Conservación de Bienes Culturales. Teoría, historia, principios y normas*, Madrid, 1999.

Hudson, K., "El museo como centro social", *Letra*, 15/16 (1989), pp. 73-76.

Iniesta i Gonzàlez, M., *Els gabinets del món. Antropologia, museus i museologia*, Lleida, 1994.

Lowe, K., *Prisioneros de la historia. Monumentos y Segunda Guerra Mundial*, Barcelona, 2021.

Lowenthal, D., *El pasado es un país extraño*, Madrid, 1998.

Jokilehto, J., *A History of Architectural Conservation*, Oxford, 1999.

Muñoz Viñas, S., *Teoría contemporánea de la Restauración*, Madrid, 2003.

Núñez Seixas, X. M., *Guaridas del lobo. Memorias de la Europa autoritaria, 1945-2020*, Barcelona, 2021.

Pommier, É., *L'Art de la liberté : doctrines et débats de la révolution française*, Paris, 1991.

Poulot, D., *Patrimoine et musées. L'institution de la culture*, París, 2001.

Quatremère de Quincy, A. C., *Cartas a Miranda (1796)*, ed. D. Rico, Murcia, 2007.

Reuben Holo, S., *Más allá del Prado. Museos e identidad en la España democrática*, Madrid, 2002.

Rico, D., "Hacia un patrimonio sin entidad", *Patrimonio Cultural y Derecho*, 22 (2018), pp. 383-398.

Rico, D., *¿Quién teme a Francisco Franco? Memoria, patrimonio, democracia*, Barcelona, 2024.

Riegl, A., *El culto moderno a los monumentos (1903)*, Madrid, 1987

Rivière, G.-H., *La museología*, Madrid, 1993.

Schnapp, A., *La conquête du passé. Aux origines de l'archéologie*, París, 1993.

Settis, S., *Italia S.p.A. L'assalto al patrimonio culturale*, Turín, 2002.

Vergès, F., *Programa de desorden absoluto. Descolonizar el museo*, México 2025.

Young, J. E., *The Texture of Memory: Holocaust Memorials and Meaning*, New Haven, Londres y Yale University Press, 1993.

Programari

Cap

Grups i idiomes de l'assignatura

La informació proporcionada és provisional fins al 30 de novembre.
A partir d'aquesta data, podreu consultar l'idioma de cada grup a través d'aquest [enllaç](#). Per accedir a la informació, caldrà introduir el CODI de l'assignatura

Tipus de docència	Grup	Idioma	Semestre	Torn
(TE) Teoria	1	Espanyol	segon	matí-mixt

quadrimestre				
(PCAM) Pràctiques de camp	11	Català	segon quadrimestre	matí-mixt
(PCAM) Pràctiques de camp	12	Català	segon quadrimestre	matí-mixt